

Transkribering Inspektionspodden Likvärdig utbildning

Hej och välkommen till Inspektionspodden, en podcast från Skolinspektionen. Med den här podden vill vi ta upp intressanta ämnen och områden som vi har granskat och som fått stor uppmärksamhet. Jag som leder det här samtalet heter Agnes Gidlund och är pressansvarig på Skolinspektionen. Idag ska vi prata om likvärdig utbildning. Alla barn och elever har rätt till en likvärdig utbildning oavsett var i landet man bor eller vilken skola man går i. Men får eleverna idag en likvärdig utbildning? Det och mycket mer ska vi prata om i det här avsnittet. För att göra det på bästa sätt så har jag med mig Skolinspektionens generaldirektör Helén Ängmo. Hej Helén!

(Helén)

– Hej, hej!

och Lilian Helgason som är ordförande för Sveriges elevråd.

(Lilian)

– Hej!

Vad bra, välkomna. Då ska vi se, har vi en likvärdig utbildning i Sverige idag Helene?

(Helén)

– Det korta svaret är nej, det har vi inte fullt ut. Ska vi börja prata om det här så tycker jag att det är viktigt att se elevens perspektiv. En likvärdig utbildning handlar ju om att till exempel eleven Olle i en viss kommun ska möta samma förväntningar och få samma kvalitet i sin skola som exempelvis eleven Lisa i en annan kommun eller skola. Skolmyndigheterna, vi jobbar ju på lite olika sätt med likvärdighet men både Skolverket och Skolinspektionen har ju bedömt att det är inte likvärdigt i svensk skola idag. Och Skolverket, det är ju de som lyfter fram det här utifrån kunskapsresultat och statistiken kring betyg till exempel, och där kan man ju se då att skillnaderna mellan skolor har ökat allt mer. Så att det har större betydelse idag vilken skola du går på som elev. Och man kan också se att elevens socioekonomiska bakgrund slår igenom mycket.

– Vi på Skolinspektionen, vi tittar ju på det på ett annat sätt och vi tittar ju på om alla skolor uppnår lagens krav. Och om skolorna har så att säga hög kvalitet och då kan vi ju se att nej alla skolor uppnår inte lagens krav. Bara därmed kan man ju säga då så är det inte likvärdigt. För de elever som går på skolor som har brister, där är det ju jätteviktigt att man snabbt rättar det. För att annars så har ju de perioder då de går på en sämre skola kvalitetsmässigt då än andra. Så det är några korta reflektioner på den frågan du ställde.

Lilian vad säger du då? Du har ju elevperspektiv. Är det en likvärdig skola eller inte?

(Lilian)

– Man brukar ju säga att vi har lika många skolsystem som vi har kommuner i Sverige. Eftersom det är kommunerna som är huvudmän. Det är de som sätter budgeten och arbetar

med skolorna på marken om man säger och det är ju en utmaning att ha det likvärdigt över ett helt land. När man jobbar lite olika i olika kommuner. Så där tittar man ju idag på om man ska förstatliga skolan? Vad skulle det innebära för nya utmaningar? Jag tror väl egentligen inte att det är en lösning för problemet, att vi skulle ha en likvärdig skola bara för att den var förstatligad. Så det finns massa att säga. Men det elever upplever är ju att det är olika beroende på vilken skola man går på och vilken kommun man bor i.

Och varför är det då så svårt att få till en likvärdig skola? Helene vad säger du, har du några reflektioner om det?

(Helén)

– Ja, det kan ju handla om många saker. Det är ju så till exempel att vissa kommuner och vissa skolor har haft svårare att rekrytera utbildade lärare och det är ju en faktor som kan försvaga undervisningen och göra det svårare att nå upp till en god kvalitet. Sen har man ju också pratat om andra förutsättningar. Hur viktigt det är naturligtvis med god ekonomi och att man satsar på skolan. Det är också väldigt viktigt det här vad huvudmännen gör och hur huvudmännen agerar. Huvudmännen är ju då antingen kommunen eller en fristående aktör. Och deras grepp om skolan, deras engagemang och vilja, och liksom verkligen stora kraft att satsa spelar ju också väldigt stor roll för att det ska bli bra. Men det spelar också roll när det inte blir bra. Det vill säga då har man inte agerat tillräckligt då som huvudman.

Men vad skulle ni säga är de största utmaningarna? Lilian om du börjar. Vilken utmaning skulle du lyfta som den största till att det inte är likvärdigt?

(Lilian)

– Oj, det är ju väldigt svårt att säga. Alltså för likvärdighet är ju så många olika saker. Men det som lärare och skolledare lyfter allra mest, det är ju att man inte har de ekonomiska förutsättningarna att vara den skolan man vill vara eller liksom den läraren man vill vara och den skolledaren man vill vara. Det handlar ju väldigt sällan om illvilja eller att man inte vet vad som gäller kanske. Utan att man inte upplever att man har förutsättningarna för att skapa en god skola. Och där är det ju både. Staten då som sätter bidragen till kommunen och kommunen som måste prioritera. Det är precis som du säger att det är väldigt mycket makt som kommuner har i sina prioriteringar och vad de lägger värde i. Och också vad vi är i det ekonomiska läget och sådana saker.

– Men sen är det ju också så. Alltså om man går ner lite närmare på skolnivå. Så handlar det ju också om vilket elevunderlag man har. Olika skolor har ju väldigt olika typer av utmaningar. Skolor där elever inte börjar skolan med samma språkliga grund som elever på andra skolor, har det ju såklart svårare att uppnå. Eller man måste jobba på andra sätt och man måste ge medel och vilket stöd kring språket och då har man ju olika förutsättningar. Så där är ju det en väldigt stor utmaning. Men det som är genomgående för hela Sverige är ju att olikvärdigheten är inte en sak utan det är att vi brister på olika sätt på olika ställen. Men det som är mest övergripande är väl ekonomin. Skulle jag väl säga att det är genomgående för alla.

Vad skulle du säga Helene? Vad lyfter du som den största utmaningen?

(Helén)

– Jag tycker att man ska titta just hur huvudmännen styr och leder och agerar för en skola och för alla de skolor som de har under sig. Det är ju viktigt att se det här att det går också, att det finns positiva exempel. Det är inte så att det här är en omöjlig uppgift utan skolinspektionen, vi kan ju se att det är vissa huvudmän och skolor där det här går riktigt bra. Man uppnår lagens krav, det finns inga brister och vi kan också bedöma att man har riktigt hög kvalitet i undervisningen på lektionerna. Hur man gör ett samlat arbete med alla lärare och hur alla i personalen kan prata samma språk, i trygghetsfrågor och sådana saker. Och då tyder det på att det är möjligt. Det vi kan i alla fall identifiera som den röda tråden här, det är ju just huvudmannens kompetens och huvudmannens engagemang.

Men skulle du säga att det är en nyckelfaktor, kompetensen hos den som driver skolan eller vad är nyckeln till att lyckas med det här?

(Helén)

– Jag skulle vilja säga att det är kompetensen, engagemanget och viljeinriktningen som måste vara tydlig. Och som just det här att man ger de som jobbar ute i skolan goda förutsättningar. Sen finns det naturligtvis så att man pratar också på systemnivå i vårt land genom forskningen och genom Skolverket och IFAUs studier. Att det också kan nationellt spela roll, till exempel att vi har en boendesegregation och att det fria skolvalet också spelar roll. Så att det är ju sådana yttre faktorer och det är ju sådant som vi på skolinspektionen, vi granskar ju inte utifrån de förutsättningarna utan vi tittar ju hela tiden på vad huvudmannen gör och om huvudmannen är aktiv eller inte. Så att det skulle bli väldigt konstigt om vi till exempel skulle säga att det skulle vara okej på en viss skola som har svårt att få tag på lärare och kanske elever som kommer från hem med en svagare utbildningsbakgrund, att det skulle vara okej att det är sämre där och att man får ha lägre kvalitet där. Så kan ju vi aldrig agera, för oss så handlar det väldigt mycket om huvudmannens kompetens. Men jag vill ändå lyfta att forskningen har pekat också på det här med boendesegregation och fria skolvalet.

Men det är lite intressant det du lyfter just. Ibland hör man ju i debatten att skolinspektionen borde ta hänsyn till att ekonomin ser sämre ut i vissa kommuner eller i vissa skolor. Att det är små eller stora. Eller att man kanske har svårt att rekrytera. Du säger då att vi inte kan ta hänsyn till det. Är det så?

(Helén)

– Ja, därför att vi är ju inspektionsmyndighet och vi har ju att bevaka att lagens krav följs. Det är ju rättigheter för eleverna och då kan ju inte vi reducera de kraven och säga att för vissa elever som går i en skola. I ett socioekonomiskt utsatt område till exempel så får man tycka att det är okej att undervisningen är sämre. Så att nej för vår del så är inte det möjligt. Vi är ju lagens väktare kan man säga. Men sen så måste det ju naturligtvis föras en debatt och det behöver forskas, det behöver utredas, hur svensk skola generellt kan bli ännu bättre såklart.

Men under hösten så har vi släppt en granskningsrapport också. Som handlar om skolor i kommuner med låg utbildningsnivå, Helén vad såg vi i den rapporten?

(Helén)

– Vi tog lite ett annat grepp där kan man säga att vi tittade inte då på risksignaler som ofta finns i utanförskapsområden och i socioekonomiskt utsatta områden. Utan istället tittade vi på kommuner där det finns en svag utbildningsnivå generellt. Där alla medborgare i kommunen så att säga räknas in och man ser då att man har en lägre utbildningsnivå. Där vet vi då att i sådana kommuner så kan det ibland finnas en anda eller en kultur av att de unga kanske inte får till sig att det är väldigt viktigt att satsa på utbildning. Utan att man istället ser arbetslivet väldigt nära, i förhållande till skolan då och att man snabbt går ut där.

– Och då kan man säga det behöver inte vara något fel i sig, vi behöver yrkesutbildade och vi behöver arbetskraft i Sverige. Men det viktiga här är ju då att eleverna ändå har ett val och möjligheter att utvecklas så långt som möjligt. Kanske kunna gå på universitetet och bli läkare, lärare, advokater, ekonomer, eller vad det nu är som de vill. Men vi kunde se då att det fanns problem i de här kommunerna. Att det fortsatt ändå var så att elever till exempel som var högpresterande inte fick utvecklas så långt. Och vi kunde också se att det inte var så att man jobbade på ett rikt sätt och varierat sätt med att verkligen visa eleverna vägen mot högskolan och vägleda dem i ett bredare perspektiv. Så det var också en väldigt viktig rapport. För jag tycker att vi har pratat så väldigt mycket om hur det ser ut i de socioekonomiska bostadsutsatta områdena. Skolinspektionerna har varit jättemycket där men det här är liksom ett annat perspektiv på olikvärdighet som kanske har varit lite osynligt.

Är det ibland så att man har för låga förväntningar på vissa elever. Till exempel kanske i bruksorter eller i vissa delar av landet?

(Helén)

– Ja, det finns ju studier och forskning som visar att det kan finnas en tendens att man anpassar sig till en grupp. Där kanske eleverna då ligger på lägre betyg eller kanske inte är godkända eller som sagt att det finns historik och traditioner hemifrån då, att man inte förväntar sig lika mycket. Lärarna kanske tycker att det är okej med att man klarar bara en viss nivå, i geografi eller historia eller matematik eller vad det nu kan vara. Och sen så har vi också sett till exempel i de här kommunerna då, som vi senast granskade med svag utbildningsnivå. Att det kunde finnas sådana här kommunala egna mål. Exempelvis att om eleverna utbildar sig och klarar kraven för yrkesprogram, då räcker det. Men det kan man ju fråga sig, varför skulle det räcka? Alla har ju rätt som sagt att utvecklas så långt som möjligt. Så självklart så ska du också kunna gå på ett högskoleförberedande program. Så att ja, vi ser då och då. Iakttagelse på att man inte har de höga förväntningarna som man borde på alla elever.

Kan man se att det är olika engagemang i elevråden beroende på var man bor?

(Lilian)

– Ja, det kan man absolut göra. Man kan se att det är i glesbygd till exempel är det svagare då, och där det finns lägre utbildningsbakgrund hos föräldrar och liknande. Och det tänker jag att man också ser ett stort behov av stödet från studie- och yrkesvägledare i den frågan. För det är ju väldigt vanligt att flera skolor delar på en studie- och yrkesvägledare. Att man har så två minuters möte per elev, och att de frågar: "Tror du att det här eller känns det som att du har koll." Och de är så "ja, det känns som att jag har koll" och sen så är det samtalet

för att man inte har mer tid. Så jag tror att det skulle göra underverk om studie- och yrkesvägledare skulle kunna göra ett bredare jobb.

Har du någonting att säga om det. Studie- och yrkesvägledare Helén? Vi såg någonting om det i rapporten också.

(Helén)

– Nej, men det är ju också en väldigt viktig grupp och det var ju de som vi bland annat tittade på i den här senaste rapporten, bredvid lärarnas jobb därå. Så att absolut, studie- och yrkesvägledningen är viktig och den behöver ju också komma in i undervisningen så att det inte bara blir så att man går till den där studie- och yrkesvägledaren, som du säger, kanske ett par minuter eller möjligen en timma då, om det är bra. Utan också att studie- och yrkesvägledaren och läraren samarbetar så att man får in också de här perspektiven i själva ämnet om det är geografi, samhällskunskap eller vad det nu må vara. Då kanske man kan väcka intresse i sådana fall om man nu vill gå på ett yrkesprogram, genom att man har lärt sig något i ämnet. Så att vi brukar ju också säga det här att studie- och yrkesvägledningen är verkligen hela skolans uppdrag också och det måste hjälpa eleverna att bredda sina perspektiv.

Men om då liksom målsättningen är ganska höga. Det ska vara en likvärdig skola. Men är det rimligt då att det verkligen ska vara så?

(Helén)

– Något annat kan vi ju inte sikta på. Utan självklart det är ju målet att det ska vara likvärdigt och som sagt vi ser ju också att det är många skolor och många huvudmän som lyckas att klara en väldigt bra hög kvalitet i sin utbildning. Men sen så är det naturligtvis svårt och utmanande. Man behöver tänka till på alla nivåer i skolsystemet, hur det här ska kunna bli gjort så att säga. Och vi skolmyndigheter behöver hjälpa till och så. Jag tycker det målet är självklart, för mig och för oss på inspektionen.

Men hur ska man då förhålla sig till att det finns så olika förutsättningar?

(Helén)

– Ja, och jag tycker då att när vi då pratar om likvärdighet här, så är det ju så att man också på något sätt måste sortera ner allting. För att det kan ju finnas likvärdighet i så oerhört många avseenden som brister eller som då kan vara bra. Vi kan prata om undervisningen. Vi kan prata om olika ämnen. Vi kan prata om att det är olikvärdighet i betyg. Det är olikvärdigt i otrygghet. Likvärdighet, vi kastar ju upp det begreppet hela tiden. Men kanske om man förenklar det hela då, att ja, om man försöker titta på den samlade skolsituationen för olika elever och då kan man ju se ändå i vårt land, att ja som sagt, på vissa skolor så är det inte acceptabelt med den samlade skolsituation som vissa elever får. Det vill säga att det många gånger är otryggt på skolan, det kanske inte finns lärare med pedagogisk utbildning där, det är rektorer som har rört på sig, vissa skolor kanske byter rektorer vartannat år. Den samlade så att säga situationen för elever, det tycker jag är den värsta delen av likvärdighet och bristande likvärdighet. Så får det ju inte se ut och vi gör ju allt vad vi kan då för att markera i de situationerna.

**Men hur ska man göra då när det inte går? Vi har ju ändå lärarbrist i Sverige.
Hur ska man då lyckas med detta?**

(Helén)

– Ja, man måste ju investera då i de skolorna. Och då menar jag inte bara investera ekonomiskt utan investera i engagemang, i tankegods, filosofier och vad det är man kan göra. Till exempel så kan det ju handla om att satsa ännu mer på personal. Det kan handla om också att till exempel knyta ett lärosätes forskningsprogram till just den skolan. Det kanske handlar om att hjälpa till och rekrytera lärare särskilt dit. Det kan vara olika typer av stöd som man behöver. Man måste vara lite extra, på de skolorna och extra stödande mot de skolorna där det inte är bra.

Lillian, vad ser ni som eran uppgift att påverka så att det ska bli likvärdigt. Vad gör ni för någonting, har ni några aktiviteter eller påverkanskampanjer?

(Lilian)

– Ja, vårt huvudsakliga uppdrag är ju att se till att elevråd kan finnas på varje svensk grundskola, alltså på varje högstadie vill vi att det ska finnas ett framgångsrikt elevråd. Och det man ser när det finns framgångsrikt elevråd och framgångsrikt elevkårer på gymnasiet. Är ju att hela skolsituationen förbättras för elever. För vissa elever kan det handla om att man inte ens vill gå till skolan, men att elever samlas är någonting som skapar en tryggare situation generellt. Alltså att man har olika event eller att man har olika tävlingar, som också hör till vad som händer i korridorerna och inte bara i klassrummen. För det är ju oerhört viktigt för eleverna och det skapar också i sin tur tryggare klassrum och större möjlighet för lärare att kunna göra sina jobb ordentligt. Så vårt uppdrag handlar mycket om likvärdighet. Vi ser ju också att elever väljer ju skolor efter hur det ser ut med elevkår eller elevråd. Man ser det som en otrolig tillgång även som elev. Så att vår uppgift är att ge våra elevråd så fria tyglar som möjligt att göra det som de upplever att kunna lösa de problem som de ser. För det är ju också en sak, en likvärdig skola behöver inte betyda att alla har det exakt likadant och det ska det ju inte heller vara. Det ska ju kompenseras för olika saker och vi ser att det viktigaste vi gör är att jobba på att samverka mellan elevråd och skollledning ser bra ut. För att det skapar också mycket bättre förutsättningar för att hitta problem och lösa dem på ett ändamålsenligt sätt.

Men ansvaret ligger ju inte riktigt på lärarna eller vad säger du Helén, vilka är det vi riktar oss till när vi granskar?

(Helén)

– Nej, just det vi riktar oss ju inte till lärare utan vi riktar oss ju hela tiden till huvudmannen. Den som är ansvarig för utbildningen i kommunen eller den fristående aktören här. Det är deras engagemang som är viktigt. Sen måste jag verkligen hålla med om att det är otroligt viktigt när man kommer ner i själva skolan och i undervisningen, och för klimatet att man har ett stort elevengagemang och att man samarbetar med eleverna. Men det är ju huvudmannens jobb här som är viktigt. Jag tror bara att det verkligen gäller att försöka bryta negativa spiraler. När man liksom har kommit till en sån här samlad skolsituation som jag pratar om som bara blir så svag och så dålig. Då är det många gånger negativa spiraler och att faktorer har samverkat. Lärarna kanske inte vill stanna, rektorer vill inte stanna. Det kan

också vara en hög elevrörlighet på skolan och det går ju då inte att bara göra lite grann utan man måste göra väldigt mycket. Vi riktar oss ju hela tiden då till de ansvariga och man kan ju säga så här, det här är inte enkelt. Och då är ju frågan också, ad gör skolinspektionen då? Hur agerar vi?

– Det är ju här vi då vi försöker och har ett ansvar att ta till våra skarpa verktyg som vi pratar om. Det vill säga att vi kan ju inte låta oss nöjas bara med kritik, utan vi kanske måste ta ett föreläggande med vite, med ett högt belopp, för att visa att det här duger inte. Vi måste få ordning på det här för elevernas skull och det kan också vara så att om vi har en fristående aktör att vi sen måste gå vidare att stänga skolan helt enkelt för att det går inte att ha det på det sättet. Är det en kommun det handlar om så kan man också höja viten. I yttersta fall så finns det ju det här som man kallar då för statlig åtgärd för rättelse. Skolinspektionen har ju också en verktygstrappa som vi kan jobba med.

Precis, ibland är det ju så, men då ofta så hamnar lärarna kanske lite ensamma. Det byts rektorer och man kanske inte sätter in tillräckliga åtgärder. Hur ska man tänka där då?

‘(Helén)

– Nej, alltså vi är ju de första att påpeka det. Hur centralt det är att just lärarna behöver stöd för det är ju de som möter eleverna och återigen är det så att man upplever att det här fortfarande inte blir bra så måste ju kommunerna göra ännu mer. Så det är därför vi också pratar mycket med lärare och intervjuar lärare. Det har vi hela tiden med oss i våra inspektioner för att vi ska fånga upp. Vad känner de? Vad tycker de? Vi frågar också genom enkäter till exempel hur lärare uppfattar att både klimat är på skolan och hur undervisningens standard ser ut.

(Lilian)

– Det man ser tydligt är ju också att att skolor behöver vara resilienta mot förändring. Det tycker jag man kan se när ni gör uttalanden och ni pekar på skolor där man inte lyckas lika bra. Det är skolor som inte sitter på trygga strukturer, där det inte finns en kompetens i att leda, alltså när huvudmannen till exempel inte sitter på rätt kompetens och att det byts mycket. Man byter mycket, lärare byts ut, rektorer byts ut. Om elever också byts ut ofta. Det gör de ju naturligt såklart, men när de byts ut extra mycket. För att det är ju en så skolan ska ju vara väldigt trygg och en skola ska ju kunna fungera även om rektorn byts ut. Där måste man ju se till att strukturerna finns på plats och jag tänker att det är det som ni mycket pekar på att man måste ha goda strukturer.

‘(Helén)

– Får jag bara tillägga då också. Jag tycker också det är viktigt att se att det i flera fall också då har blivit bättring. För man kan ju tycka att det här låter liksom svårt och hopplöst. Men när vi har ingripit och vi har markerat så är det ju många som gör en synvända. De tittar ordentligt på hur de behöver förbättras. De förstärker med personalen, de gör nya typer av utvecklingsprojekt. Det kanske handlar om också att det kommer ny personal, ny rektor, med nya idéer. Alltså det är väldigt mycket som kan hända till följd av en inspektion och vi har fått till rättelse i väldigt många fall, i de allra flesta fall så blir det ju bättre. Sen måste vi bevaka

att inte skolan trillar dit igen men man måste också se det positiva, att det faktiskt händer saker också.

Men om vi nu skulle tänka så här att vi ska få en likvärdig skola. Vilka åtgärder tycker du då Helén att vi behöver göra för att lyckas med detta?

(Helén)

– Ja. Om jag kanske får börja lite grann då i det internationella perspektivet här. Så tror jag också det gäller att se att vi har också styrkor i form av en sammanhållen utbildning i Sverige. Jag vet att jag har pratat om det i andra poddar också. Att läroplanerna till exempel är lika för alla elever vilken skola du än går i. Och det gör ju till exempel att i andra länder, det kan vara England, men även andra länder i Europa, så är det ju så att de skolorna kan få undervisa på olika sätt och man släpper också fram annat än en nationell läroplan. Det kan ju också leda till att det är svårare att hålla ihop en likvärdig skola. Så att när vi pratar om likvärdighet i Sverige. Så måste vi säga, vi har blivit sämre jämfört med vad vi var. Men däremot så sticker ju inte Sverige ut som en synnerligen olikvärdig skola utan det finns ju om man tittar på PISA-resultat, så finns det de som ligger längre ner i tabellen.

– Jag tycker att man ska titta på den här styrkan att vi har en sammanhållen utbildning, att vi får eleverna till skolan, vi har skolplikt. Sen tror jag att det är när vi har eleverna i klassrummen där på plats, att vi ser till att jobba med allt från värdegrundsuppdraget, till en hög kvalitet på lektionerna. För det är ju den höga kvaliteten i undervisningen som är ändå A och O, för att man ska lyckas och då återigen att vi kommer in på lärarnas höga kompetens också. Att lärarna ser alla elever och har höga förväntningar.

Lilian, vad skulle du säga då? Vilka åtgärder behövs för att vi ska få en likvärdig skola?

(Lilian)

– Vi behöver bli duktigare på att möta elever som har en bakgrund som är utanför vad normen har varit under många år i Sverige. 50 år sedan så såg ju elevunderlaget väldigt annorlunda ut, och jag tänker att det är så himla positivt att vi har ett annat elevunderlag idag utifrån att vi behöver olika människor som är bra på olika saker. Men min bild är att systemet kanske inte riktigt hängt med i att vi är duktiga på att möta upp, på alla håll. Att vi behöver titta närmare på om det finns andra, nya sätt som vi kan möta elever på. Elever som till exempel inte har med det svenska språket lika mycket. Hur arbetar vi med det?

– När man tittar på behörighet i gymnasiet till exempel. Det är en sån sak som är väldigt tydlig markör för likvärdighet brukar man säga. Kan alla gå ut högstadiet med godkända betyg och när man säger att det är så många som inte lyckas så är det inte så att det är en i varje klass runt om i Sverige, utan det handlar ju om att det finns skolor där det då är många som inte lyckas nå dit. Och skolor där alla når dit. På de skolorna där det är många som inte når godkända betyg där har vi ju uppenbarligen misslyckats. Ibland handlar det såklart om saker där man kan sätta in lösningar som vi känner till. Men jag tror vi också måste bli bättre på att möta elever som har andra utmaningar än vi traditionellt har haft i Sverige. Men det är också svårt att säga för att om man tittar på språkintruktionsprogrammen. Där är det ju

jättelåg täthet med legitimerade lärare i jämförelse med vad vi behöver. Så där vet vi ju att det är ett problem. Men det finns också något att säga om att vi behöver hitta nya vägar att växa på.

Helén, finns det någonting mer som vi har glömt?

(Helén)

– Ja, när det gäller det här att stärka likvärdigheten så vill jag också peka på det här att vi har ju också en bra förskola i Sverige. Som kan bli ännu bättre och vi har ju också mycket pedagogik och krav på pedagogisk utveckling i förskolan. Här tror jag mycket på att jobba mer med förskolan i socioekonomiskt utsatta områden. Att få barnen dit tidigt, att de blir stimulerade och får ett lärande. Det är sånt som kan överbygga många problem sen för det resterande livet så att säga. Både när det gäller att komma in på utbildningar, att gå ut i arbetslivet, och att motverka sociala problem. Sen så tror jag också att gymnasieskolan, att det är väldigt viktigt att vi lyckas med den. Att eleverna kan gå färdigt där och att man allt fler klarar hela utbildningen. Vi har i och för sig en väldigt rik vuxenutbildning men vi vill ju naturligtvis helst att eleverna ska kunna klara hela sin utbildning i gymnasieskolan. Där tror jag också att ibland kan ju gymnasieskolan få vara lite mer i fred från huvudmännens sida. Man satsar väldigt mycket på grundskolan i sin aktivitet men att se gymnasieskolan och kompensatoriska uppdraget, alla elever som behöver stöd där till exempel, tror jag också är jätteviktigt.

Men det är ju också så att ofta när man pratar om likvärdighet så pratar man om segregerade områden. Nu har vi ju varit inne lite på det här med områden eller kommuner där man har låg utbildningsnivå. Finns det några likheter och skillnader mellan det här? Segregation och kommuner där man inte har så hög utbildning till exempel.

(Helén)

– Ja, alltså segregation behöver ju inte som sagt enbart handla om utanförskapsområden och andra områden utan det finns ju också en skolsegregation som rör hela Sverige och att det kan finnas skillnader i utbildningsresultat med till exempel mellan stad och land. Så att ja, det finns ju likheter, och likheterna ligger ju i att det är skillnader i utbildningskvalitet och det är skillnader i hur elever lyckas.

Med det så är det dags att runda av detta samtal och du som vill veta mer om skolinspektionens arbete går in på skolinspektionen.se och debatten om likvärdig skola lär fortsätta och hur vi får till detta. Idag så har du hört Lilian Helgason från Sveriges elevråd och skolinspektionens generaldirektör Helene Engmo och jag, jag heter Agnes Gidlund. Tack för att du lyssnade. Tack till elever och personer som hjälpte med videon!